

પ્રથમ પ્રેમ તૂટ્યો તો બીજો કરે છે,
ખરો છે, મુસીબતનો પીછો કરે છે.

ગમે ત્યારે ઘર એનું સળગી જવાનું,
એ પડદાની બાજુમાં દીવો કરે છે.

એ ચહેરાને મારી નજર સામે લાવો,
જે ચહેરો અરીસો અરીસો કરે છે.

પછી ચિત્ર મારું બને છે કવિતા,
એ આવીને નાનકડો લીટો કરે છે.

તરસથી મરાણ વૃક્ષનું જ્યાં થયું'તું,
નગરપાલિકા ત્યાં બગીચો કરે છે.

તમે પૂછ્યો નહીં રસ્તો, તમે પૂછો તો હું કહુંને!
મને કંઠસ્થ છે નકશો, તમે પૂછો તો હું કહુંને.

તમારો મિત્ર આ પહેલાં રહી ચૂક્યો છે મારો મિત્ર,
એ રહેશે ક્યાં સુધી હજાણો તમે પૂછો તો હું કહુંને.

કિનારા પર ઊભા રહીને બધા દરિયો જુએ છે પણ,
છે કોની આંખમાં દરિયો તમે પૂછો તો હું કહુંને.

ગયો'તો ઘેર હું એના, હું જેને કૃષ્ણ માનું છું,
પછી કેવો પડ્યો ધક્કો તમે પૂછો તો હું કહુંને.

તમારી એક મિલકત બહુ ગમે છે બહુ ગમે છે બસ,
તમારું ચિત્ત કે ચહેરો? તમે પૂછો તો હું કહુંને.

પડી'તી કેટલી તાળી તમે બસ આ જ જાણ્યું છે,
પડ્યો કેવી રીતે પડદો તમે પૂછો તો હું કહુંને.

સાવ સામે જ છું તો આવ હવે,
યાર થોડી તો હદ વટાવ હવે.

જો બચાવી શકે બચાવ હવે,
મેં ઉછેર્યો છે આણબનાવ હવે.

ચાલ હું આંસુઓ છુપાવું છું,
તુંય તારી ખુશી છુપાવ હવે.

બેઉ કાંઠા નદીમાં ડૂબે છે,
કોણ કોનો કરે બચાવ હવે.

ભીંતથી પોપડા ખર્યા છે ત્યાં,
એક ચહેરાનો છે પડાવ હવે.

એક બારીનો કાચ ફૂટ્યો છે,
છે કબૂતરની આવજાવ હવે.

ક્યાંક ખીંટી મળે તો ટાંગી દઉં,
ખૂબ પહેરી લીધો સ્વભાવ હવે.

યુવાનીના રમખાણ થાળે પડે છે,
પછી ચહેરો દર્પણની સામે પડે છે.

હવે રોજ રાતે છે ઊંઘી જવાયું,
હવે રોજ વરસાદ રાતે પડે છે.

તપાસો, એ ઘરમાં રહે છે હવે કોણ?
બધી વીજળી એના ધાબે પડે છે.

હતી જેમાં મૂર્તિ, એ હોડી જ ડૂબી,
ઘણી વાર ભગવાન ભારે પડે છે.

ચઢી એક પર્વત તમે ઝંપલાવો,
અમારે તો કૂવો જ પાસે પડે છે.

તમે ક્યાંક અમને નડી પણ શકો છો,
પગે લાગનારા જ માથે પડે છે.

અમારી ઉપર ક્યાંથી એની નજર હોય?
અમારી નજર પણ પરાણે પડે છે.

અજવાસ તારતાર ખબર પણ પડી નહીં,
થઈ રાત આરપાર ખબર પણ પડી નહીં.

રાત્રે સહાયભૂત થયો એ ચિરાગથી,
સળગી ગઈ સવાર ખબર પણ પડી નહીં.

પહેલેથી જાણ હોત તો ઉત્સવ બની જતો,
છેલ્લો હતો પ્રહાર ખબર પણ પડી નહીં.

મંદિરને જોઈ કેટલો બેધ્યાન થઈ ગયો?
ઈશ્વર થયા પસાર ખબર પણ પડી નહીં.

આપ્યું જો દર્દ જાણ થઈ રોમરોમને,
આપી જો સારવાર ખબર પણ પડી નહીં.

એ ટોચ પરથી ખીણમાં ક્યારેય ના પડ્યો,
મિત્રો હતા હજાર ખબર પણ પડી નહીં.

બહુ કાળજીથી ડાઘ હું સંતાડતો રહ્યો,
કરતો રહ્યો પ્રચાર ખબર પણ પડી નહીં.

થઈને પરાવલંબી રખડવું ગમી ગયું,
શું હોય રોજગાર ખબર પણ પડી નહીં.

પૂજારી એમ શ્રદ્ધા ગોખના પથરામાં રાખે છે,
જુગારી જેમ શ્રદ્ધા આખરી સિક્કામાં રાખે છે.

એ મારા સ્મિતની સામે ફક્ત માથું હલાવીને,
ઘણી મોંઘી હતી એ ચીજ ને કડદામાં રાખે છે.

બધાંયે ક્ષેત્રમાં છે બુદ્ધિશાળી માણસો અઢળક,
જે ભેગા થઈને કોઈ મૂર્ખને સત્તામાં રાખે છે.

એ માણસ ખૂબ શ્રદ્ધાળુ છે એનો છે પુરાવો આ,
એ શ્રદ્ધા સ્વેજ પણ ક્યાં અન્યની શ્રદ્ધામાં રાખે છે?

અભિનંદન તને ગાંધી, ચલાણમાં સ્થાન છે તારું,
અને અફસોસ કે લોકો તને ખિસ્સામાં રાખે છે.

પ્રસિદ્ધિ મંચની મહોતાજ છે એવું કહ્યું કોણે?
કવિને એક સારો શેર પણ ચર્ચામાં રાખે છે.

ફળિયામાં આજે મ્હેકતી ભીની હવા વહેતી નથી,
પાડોશવાળી છોકરી શું હીંચકે બેઠી નથી?

તો શું થયું મારી તરફ જોયું નથી એણે કદી,
એવા ઘણાં છે ગામ જ્યાં ટ્રેનો ઊભી રહેતી નથી.

વર્ષો પછી મળતાં જ એ ભેટી પડી જે રીતથી,
લાગ્યું મને વર્ષો સુધી એ કોઈને ભેટી નથી.

ઓઢી હતી તેં શાલ મારી શું તને એ યાદ છે?
એ યાદ ને એ શાલ મેં આજેય સંકેલી નથી.

તારી જ માફક આગમન એનુંય પણ જાણી શકાય,
તારા વિચારે કેમ પગમાં ઝાંઝરી પહેરી નથી?

આગળ નહીં, પાછળ નહીં, જમણે નહીં, ડાબે નહીં,
મારા સમયને ટેવ છે કે ચાલવું સાથે નહીં.

મેં એટલે એ શખ્સથી રાખ્યું હતું અંતર સદા,
આકાશમાં રહેવું હતું પણ સૂર્યની પાસે નહીં.

આ ડરની સાથે રોજ થઉં છું એ ગલીમાંથી પસાર,
ઊઘડે નહીં બારી કોઈ, ને કોઈ બોલાવે નહીં.

એવાય મિત્રો હોય છે કે જેમને કહેવું પડે,
સાથે ભલે આવો નહીં પણ આવતા સામે નહીં.

જ્યાં મેં કહ્યું સદ્ભાગ્યને, મારું ય ઘર પાસે જ છે,
એણે કહ્યું તરત જ, ફરી ક્યારેક પણ આજે નહીં.

જીવતેજીવત મારી બધી ચરબી ઊતરવી જોઈએ,
અંતે બિચારા ચાર જણ મારા લીધે થાકે નહીં.

ઉછળતો જોઈને દરિયો ખલાસી બહુ વિચારે છે,
આ મનમાં આવતાં પહેલાં ઉદાસી બહુ વિચારે છે.

ખર્યો તારો ને જેની કોઈએ પણ નોંધ ના લીધી,
હજી એના વિશે મારી અગાશી બહુ વિચારે છે.

દીવાલો પર અમુક ફોટામાં ચહેરો જોઈ લાગે કે,
ભલે ને થઈ ગયા એ સ્વર્ગવાસી, બહુ વિચારે છે.

સતત કાંટા ઉપર છે ચાલવાનો ફાયદો આ પણ,
હવે પગમાં થતાં પહેલાં કપાસી બહુ વિચારે છે.

ફરે છે એવું શું આ લોહીમાં વિચારવાલાયક,
કે મારો વૈદ્ય પણ નાડી તપાસી બહુ વિચારે છે.

તને છે સ્પર્શવાની વાત, થોડી વાર તો લાગે,
નવા રસ્તા ઉપર પહેલો પ્રવાસી બહુ વિચારે છે.

છો વાગે નગારું નહીં સાંભળે કોઈ,
અહીં એકધારું નહીં સાંભળે કોઈ.

છે લાચાર ચહેરો તો સૌ સાંભળે છે,
જો મહોરું ઉતારું નહીં સાંભળે કોઈ.

જણાવો બધાને શું થઈ છે ખરાબી,
બધું સારું સારું નહીં સાંભળે કોઈ.

રહ્યા આપણે સાવ સામાન્ય માણસ,
તમારું ને મારું નહીં સાંભળે કોઈ.

બધા ત્યારે સાંભળવા ટોળે વળે છે,
હું જ્યારે આ ધારું નહીં સાંભળે કોઈ.

વિચારું છું રાતે કે કાલે શું કહેવું?
સવારે વિચારું, નહીં સાંભળે કોઈ.

આ કાચી ગઝલ જે તમે સાંભળો છો,
જો આને મઠારું નહીં સાંભળે કોઈ.

આ મનમાં કૈંક ન્યાયાધીશ દાઝેલા હતા!
અધૂરા સત્યને ક્યારેક અડકેલા હતા.
પડી છે ઊંઘ આંખોથી છતાં તૂટી નહીં,
અમે એ ઊંઘ ફરતે સ્વપ્ન વીટેલાં હતાં.
પ્રતીક્ષાની ક્ષણો બંને વખત સરખી વીતી,
તમે મોડા હતા અથવા અમે વહેલા હતા.
તમારા આભમાં ચમકી રહ્યા છે આજકાલ,
અમે તકલીફમાં જે સૂર્ય વેચેલા હતા.
છતાં સાથે રહ્યા, સાથે જીવ્યા, સાથે મર્યા,
શરૂથી બેઉના સંબંધ બગડેલા હતા.
અમુક ચહેરા અને ચહેરા ઉપરના હાવભાવ,
જૂના કાગળ હતા ને અક્ષરો મેલા હતા.
ફક્ત આ કારણે આવી બધાના ધ્યાનમાં,
તમારી વેદનાનાં વસ્ત્ર ફાટેલાં હતાં.

શબ્દોની સાથે ખોટું વર્તન નહીં કરું,
બકબક નહીં કરું કે કચકચ નહીં કરું.

શ્વાસોને વેડફીને સ્વાગત નહીં કરું,
હું મોત માટે કોઈ સગવડ નહીં કરું.

સૌને હું સાંભળું છું, નિર્ધાર આ કરી,
હું માન્યતામાં મારી વધઘટ નહીં કરું.

તું તારી હાજરીને ચોક્કસ દિશામાં રાખ,
ચારેતરફ હવે હું, ફર ફર નહીં કરું.

મારા વિચાર ખૂબ જ વહાલા મને છે પણ,
તારા વિચાર સામે વિખલવ નહીં કરું.

સંબંધ એક-બે મેં, રાખ્યા આ કારણે,
જીવી નહીં શકું જો નફરત નહીં કરું.

પૂજા પછી જે ફૂલો કચરો બની ગયાં,
એ ફૂલને નદીમાં અર્પણ નહીં કરું.

એ જે બતાવશે એ ચહેરો કબૂલ છે,
દર્પણની સાથે ખોટી રકઝક નહીં કરું.

માણસ છું માણસો તો વિદ્રોહ પણ કરે,
હું વૃક્ષ તો નથી કે ચળવળ નહીં કરું.

આંગણું, પાદર, ગલી ને ગામડું ટૂંકું પડ્યું,
સ્હેજ પાંખો વિસ્તરી ને પાંજરું ટૂંકું પડ્યું.

ક્યાંક હું કોરો રહ્યો ને ક્યાંક તું કોરી રહી,
આપણા માથે હતું એ વાદળું ટૂંકું પડ્યું.

તું હતી ને તું નથી—નો ફર્ક છે બસ આટલો,
એ પછી જે કંઈ હતું તે સામટું ટૂંકું પડ્યું.

એક સિક્કા સાથ કોઈ વ્હાલ પણ નાખી ગયું,
હાથમાં યાચકના આજે તાંસળું ટૂંકું પડ્યું.

આમ કંઈ ટૂંકું પડે તો કોઈને ગમતું નથી,
મા છતાં રાજી હતી કે પારણું ટૂંકું પડ્યું.

નજીક જઈએ તો શું વાત છે ખબર તો પડે,
ઝપાઝપી કે મુલાકાત છે ખબર તો પડે.

પૂજીને પથ્થરો તું પથ્થરોને સાંભળજે,
શું પથ્થરોનો વલોપાત છે ખબર તો પડે.

સજાવી રાખજે ગંભીરતાને ચહેરા પર,
કટોકટીના દિવસ રાત છે ખબર તો પડે.

હું અંધકાર લઈને ઊભો છું તડકામાં,
સૂરજની કેટલી ઓકાત છે ખબર તો પડે.

કરી શકે તો કરી જો પ્રયાસ ઊડવાનો,
છે આ ગગન કે હવાલાત છે ખબર તો પડે.

ભલે તું શેઠ રહ્યો, આપવાની રીત બદલ,
ધર્યો પગાર કે ખેરાત છે ખબર તો પડે.

મેં આંખ પાસે તિજોરીનું કામ લીધું છે,
દરેક આંસુ ઝવેરાત છે ખબર તો પડે.

જો શક્ય હોય અજાણ્યા હૃદયમાં આંટો માર,
અજાણ્યા કેટલા આઘાત છે ખબર તો પડે.

સફેદ ટીલું કરેલી તું રાત આપ મને,
બધાથી મારી જુદી રાત છે ખબર તો પડે.

ઉછેરી મનસૂબા ખોટાખરા થાકી જવાયું છે,
ફૂલો વચ્ચે છુપાવીને છરા થાકી જવાયું છે.

પરાણો આદરીને જાતરા થાકી જવાયું છે,
ઉપરથી આપની આ સરભરા, થાકી જવાયું છે.

અમારા ઘરમાં કાલે બારણાંને ભીંત કહેતી'તી,
હવે તો આ ઉઠાવી છાપરાં, થાકી જવાયું છે.

અધૂરી સૌ અપેક્ષાનાં, મધુરી કૈંક ઈચ્છાનાં,
નકામાં સાચવી સંપેતરાં, થાકી જવાયું છે.

તમે દરરોજ જેને ખોલતા'તા લાત મારીને,
બની એ દ્વારના મિજાગરા, થાકી જવાયું છે.

પ્રથમ તો ચામડી ને હાડકાં જરૂરી છે,
આ ગોઠવાય પછી આત્મા જરૂરી છે.

તમારી વાતનો સ્વીકાર થાય એ માટે,
તમારી આંખમાં પણ વારતા જરૂરી છે.

ખૂલે જો ઓરડો એક જ તરફ નથી ગમતું,
બધી દિશામાં હવે બારણાં જરૂરી છે.

છૂપો રહે ના આ જંગલમાં કોઈનો પગરવ!
દરેક વૃક્ષ નીચે પાંદડાં જરૂરી છે.

હવાની બીક બધાને બતાવવી જો હોય,
બધાં મકાન ઉપર છાપરાં જરૂરી છે.

અમુક સ્વભાવની હલકાઈ જોખવા માટે,
નવાં વજન ને નવાં કાટલાં જરૂરી છે.

જનમથી જિંદગી ભેદે છે સાતમો કોઠો,
દરેક શ્વાસને શુભકામના જરૂરી છે.

તું સાદ દે ને કોઈથી પડોચી શકાય નહીં,
એવી જગાએ તારે ઇમારત ચણાય નહીં.

યાદોનાં પ્રેત નીકળે એવું કરાય નહીં,
ગમતી છબી રખાય ખરા, ખોતરાય નહીં.

એકાંતમાં જે સાથ મને આપતો રહ્યો,
સાથી ગણાય માત્ર અરીસો ગણાય નહીં.

પ્રત્યેકના નસીબમાં એવાય મિત્ર છે,
આંખોની સામે હોય અને ઓળખાય નહીં.

વર્તનમાં રોજ પ્રેમ તમે શોધતા રહ્યા?
ક્યારેક મારી આંખમાં આંટો મરાય નહીં?

આ કારણેય મોક્ષમાં બહુ રસ પડ્યો મને,
પડોચો જો એક વાર તો પાછું ફરાય નહીં.

થોડાંઘણાં ખરાબ વીતે તો ય શું કરો,
આ જિંદગીનાં વર્ષ છે કૂદી જવાય નહીં.

ખાધો મેં માર એ પછી સમજી ગયો છું હું,
પથ્થર ઝઘડતા હોય તો વચ્ચે પડાય નહીં.